

SLOVENSKI NAROD

UREDNIŠTVO, UPRAVA IN INŠERATNI ODDELEK:
LJUBLJANA, PUCCINJEVA UL. 5
TELEFON št. 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

PONEDELJSKA IZDAJA „JUTRA“

IZHAJA VRAK PONEDELJEK KOT PONEDELJSKA
IZDAJA JUTRA

Tiefer Einbruch unserer Truppen in den Gran-Brückenkopf

Nachhaltender starker Druck der Bolschewisten nördlich Ratibor sowie zwischen Strehlen und Kanth — Starker Angriff der Kanadier im Südtal des Reichswaldes gescheitert — Nordamerikaner greifen südlich Saarbrücken an

Aus dem Führerhauptquartier, 18. Februar. (DNB.) Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt:

Unsere Truppen brachen nördlich der Donau tief in den feindlichen Gran-Brückenkopf ein und stießen bis zum Süufer des Parizsky-Kanals durch. Beiderseits der Straße Losonc—Altsohl und bei Schwarzwasser wurden wiederum Durchbruchversuche des Gegners verhindert.

Der starke Druck der Bolschewisten nördlich Ratibor sowie zwischen Strehlen und Kanth dauert an. Unsere Truppen verteilten jedoch jeden grösseren Erfolg des Feindes, gegen die Front zwischen Lauban und Crossen an der Oder greifen die Sowjets weiter an. Der gegen die Süd- und Südwestfront der Festung Breslau angreifende Gegner wurde in harten Kämpfen abgeschlagen.

In Südpommern wurden im Angriff feindliche Stellungen durchstossen und Gefangene eingebracht. In der Tuchelet Heide und westlich Grandenz leisteten unsere Truppen den mit verstärkten Kräften angesetzten feindlichen Durchbruchversuchen erbitterten Widerstand.

Auf ostpreussischem Gebiet liess die Kampftätigkeit etwas nach. Versuche des Feindes, die Front in den bisherigen Brennpunkten aufzuspalten, wurden auch gestern nach Vernichtung von 38 Panzern vereitelt.

Starke feindliche Angriffe südöstlich Li-bau und nordwestlich Dahlen scheiterten. Mehrere Einbrüche wurden abgeregelt oder im Gegenstoss beseitigt.

Nach dem Festhalten ihrer Angriffe beiderseits der Strasse Kieve—Kalkar verlegte

die kanadische 1. Armee am zehnten Tage der Abwehrschlacht zwischen Niederrhein und Maas ihren Angriffsschwerpunkt in den Südtal des Reichswaldes. Unter stärkstem Feuerschutz angreifende Infanterie und Panzerverbände brachen trotz erneuter Verstärkung nördöstlich Goch im Feuer unserer Waffen zusammen. Westlich davon konnten sie sich nach harten Kämpfen näher an die Stadt heranschieben.

An der Sauer behaupteten unsere Truppen das Kampfgebiet gegen amerikanische Vorstöße. Teile der amerikanischen 7. Armee trafen gestern gegen unseren Brückenkopf südlich Saarbrücken zum Angriff an. Die Kämpfe mit Schwerpunkt beiderseits Forbach halten noch an.

Vor La Rochelle warteten unsere Truppen den Feind aus einem Stelensabschnitt. Die Besatzung von Grande-Süd wies einen feindlichen Stosstrupp ab und brachte Gefangene ein.

In Kroatien blieben Angriffe stärkerer Banden nördlich Mostar in unserem Feuer liegen. Feindliche Übersetzversuche über die Drava nördlich Virovitica wurden zerstreut.

Die Angriffsziele der anglo-amerikanischen Terrorverbände waren am gestrigen Tage das Rhein-Main-Gebiet und Südostdeutschland. Durch Bombenwürfe entstanden Schäden vor allem in Wohnvierteln von Frankfurt am Main.

London liess unter Vergeltungsfeuer. Klein- und Unterseeboote versenkten auf dem feindlichen Golfweg zwischen Thessalon und Scheldemündung einen Nachschubfrachter von 3000 BRT und torpedierten einen weiteren, dessen Untergang wahrscheinlich ist.

Globok vdor naših čet v mostišče ob Granu

Nadalje močan boljševiški pritisk severno od Ratiborja ter med Strehlenom in Kanthom — V južnem delu Reichswalda se je izjalovil močan napad Kanadcev Severnoamerikanci napadajo južno od Saarbrückna

Führerjev glavni stan, 18. febr. (DNB.)

Vrhovno poveljstvo obojevoženih sil javlja: Naše čete so vdirle severno od Donave globoko v sovražnikovo mostišče ob Granu ter so prodrele do južnega obočja prekopa Parizsky. Na obeh straneh ceste Losonc—Zvolen in pri Schwarzwasserju smo zopet preprečili nasprotnikovo probojne po-zkuse.

Severno od Ratiborja ter med Strehlenom in Kanthom se nadaljuje močan boljševiški pritisk. Naše čete pa so preprečile vsak večji sovražnikov uspeh. Sovjeti dalje napadajo na boljševi med Laubanom in Krossenom ob Odr. Proti južnemu in južnozapadnemu boljševi trdnjavi Vratislava napadajoča nasprotnika smo odbili v trdih bojih.

V južni Pomorjanski smo z napadom prebili sovražnikovo postojanke ter zajeli ujetnike. V Tuchelet Heide in zapadno od Grudziada so se naše čete ogorčeno upirale sovražnikovi probojni poizkusom, ki so bili izvedeni z ojačenimi silami. Na vzhodnopruskem ozemlju je bojno delovanje nekoliko popustilo. Tudi večerj smo preprečili sovražnikov poizkus, da bi razbil boljševi na dosedanjih žariščih ter uničil 58 oklopov kov.

Južnovzhodno od Liepaje in severozapadno od Doblina so se izjalovili močni sovražnikovi napadi. Več vdorov smo zajezili ali, pa s protisunkom odstranili.

Potem, ko so se zaustavili napadi prve kanadske armade na obeh straneh ceste Kieve—Kalkar, je premostila desetega dne

obrambene bitke med spodnjim Renom in Maaso, svoje napadalo težišče v južni del Reichswalda. Sovražnikovi pehotni in oklopni oddelki, ki so napadali pod največjim ognjenim ognjem, so se severovzhodno od Gocha vkljub ponovnemu ojačanju zrušili v ognju našega orožja. Zapadno od tod so se po trdih bojih potisnili bližje mestu.

Ob Sauerju so obrdela naše čete bojševi vkljub ameriškim sunkom. Deli sedme ameriške armade so prešli večerj v napad proti našemu mostišču južno od Saarbrückna. Boji s težecem na obeh straneh Forbacha še trajajo.

Proti La Rochellom so vrgle naše čete sovražnika iz nekega odseka postojank. Posadka Grande-Jug je odbila nek sovražnikovo napadalo skupno ter zajela ujetnike.

Na Hrvaškem so se zrušili napadi močnejših tolp severno od Mostarja v našem ognju. Sovražnikove poizkuse prekoračenja Drave severno od Virovitice smo razbili.

Angloameriški teroristični oddelki so večerj napadli področje med Renom in Malno ter južnovzhodno Nemčijo. V sled odmeta je nastala škoda predvsem v stanovskih okrajih Frankfurta ob Maini.

London smo obstrlejevali s povračilnim ognjem.

Najmanjše podmornice so potopile iz sovražnikove spremljave med Temzo in izlivom Schelde neko oskrbovalno tovorno ladjo s 3000 brt ter torpedirale neko nadaljnjo, ki se jo verjetno potopila.

Pred največjo odločilno bitko te vojne

Ze v nekaj dneh lahko računamo s pričetkom največje odločilne bitke te vojne ob Odr med Frankfurtom in izlivom Odra

Berlin, 18. febr. Mednarodni poročevalski urad poroča o položaju na vzhodnem bojišču:

Na štirih velikih sektorjih divjajo trenutno velike in pomembne bitke:

1. V Vzhodni Prusiji, koder skušajo izsiliti boljševiki s pomočjo svoje stvarne premoči in z močno letalsko podporo okoljevalne akcije, ki naj bi likvidirale močno nemško predmostje, katero veže številne armade ter zahteva vsako uro izredno visoke žrtve.

2. V Zapadni Prusiji, koder poskušajo boljševiki pragaziti nemške čete, da bi odrezali Gdansk.

3. Med Krkonoši (gorovje Riesengebirge) in Odrinim kolonom pri Grünbergu, koder so vrgli boljševiki v sredi v boj operativne rezerve, da bi ogrozili saško industrijsko področje.

4. Na spodnješlezskem področju, koder je dejanska bitka za Vratislavo še v povojni ter skuša zaenkrat sovjetsko vod-

stvo potisniti nemške črte proti zapadu. Vsi ti boji so brez dvoma zelo težki. Vendar jih moramo smatrati le kot nekaj predpogoj za veliko odločilno bitko, ki se napoveduje na odseku ob Odr med Frankfurtom in Odrinimi močvirji. Tu hite po cestah dolge sovjetske kolone iz globine pokrajine ob Varti na pripravljajne postojanke armad, ki so določene za veliko prebijalno bitko proti nemški prestolnici. Zato imajo boji na tem področju še vedno krajevni značaj. Nadalje označuje položaj dejstvo, da se zadovoljuje nemška vojska po izgraditvi ogromne srednje rezerve v bistvu s tem, da napada sovjetska zbirališča ter korakajoče kolone z večjimi oddelki letalstva, čigar napadi imajo grozen učinek. Mala sovjetska predmostja na zapadnem bregu Odra so postala za boljševike mrtvaška polja, na katerih krvave boljševiški bataljoni drug za drugim. Ze v nekaj dneh lahko računamo s pričetkom največje odločilne bitke te vojne.

letalski in topniški podporni so se krvavo zrušili sovražnikovi napadi na višinah zapadno od Ferschweilerja. Le severno in severovzhodno od Echtermacha so se posrečili sovražniku krajevni, kakega pol kilometra globoki vdori, ki pa so jih Nemci s protisunkom zajezili ter zožili. Pri Orschotzu so napravili nemški ljudski grenadirji nadaljnje protinapade ter vrgli sovražnika iz nekaterih bunkerjev. Ob predmostju pri Saarlauternu so ameriške izvidniške čete večkrat zaman otipavale nemške postojanke. Skupina, ki je prejšnjega dne napadala ob Bliasi, je zaradi visokih izgub zopet prekinila svoje napade.

Nemška mornarica v Vzhodnem morju

Stockholm, 17. febr. »Associated Press« sporoča iz Moskve, da priznava list »Krasni Flot«, da se nahaja sedaj glavna nemška mornarica v Gdanskem zalivu in da operira dalje južno v Vzhodnem morju, kjer p-dpira nemške čete. List pravi, da so vesti o domnevem umiku nemške mornarice v glansko vodovje napadne. Uporaba nemških pomorskih sil v Vzhodnem morju sicer ne more odločilno vplivati na potek vojne, bilo pa bi nespretno, ako se ne bi ozirali na prisotnost skoraj vse nemške mornarice.

Belgija na robu katastrofe

Zeneva, 17. febr. Nova racionalizirana Akrova vlade v Belgiji so tako, da bo morala dobiti Belgija po poraznih bruseljskih vestih iz inozemstva takoj večje pošiljke živil, ker bi postala sicer racionalizirano kaj kmalu zaradi pomanjkanja blaga nesmiselno. Ta p-ljudna objava pravi, da je položaj še sedaj naravnost obupen. V bližnji bočnosti pa bo še mnogo slabši, ako ne bodo zapadne sile kaj kmalu pripeljale velikih količin živil. Pristojna hitasko-ameriška oblastva pa so izjavila v zvezi z zadnjih tedih posebno jasno, da obstaja iz »svojskih razlogov« sedaj kaj malo izgledov za živilske dobave Belgiji.

Bilanca komunistične agitacije

Komunistična agitacija je šla zadnja leta preko nas kakor prava poplava. Komunisti so si obetali od nje zelo veliko. Poklicni agitatorji strokovno dobro izobrazeni, so skušali zlepa ali zgrda vteptati našemu ljudstvu v glavo svoje ideje ter ga s pretkano taktiko pridobiti za svoje namene. Ta agitacija je bila tako obsežna, gostobesedna in raznovrstna, da je postala naravnost utrujajoča. Preprosto ljudstvo ni moglo slediti plohi rdeče frazeologije. V svoji vniosti so komunistični agitatorji često prekoračili pravo mejo in prezili, da se je ljudstvo že zdavnaj naveličalo agitacijske hrane, ki mu že od samega početka ni bila po okusu. V zadnjem času smo večkrat prikazali s komunističnimi priznanji samimi, kako se komunisti zavedajo popolnega neuspaha svojih večletnih prizadevanj na političnem, vojaškem, upravnem in drugem polju. Tako je tudi z bilanco njihove agitacije po štirih letih pravcarne rdeče agitacijske poplave, ki je šla v tiskani, radijski in neposredni ustmeni besedi preko naše dežele. O tem piše »Slovenski poročevalec« takole: »Naši propagandisti na terenu so v svojem delu zašli v preozko pojmovanje svojih nalog. Vse kaže, da se se začeli omejevati skoraj izključno na agitiranje za posamezne trenutne naloge... Potrebna je sistematična propaganda: ljudem je treba razlagati širše in globlje vzroke in najnost naše borbe... Če bomo to storili, bomo dvigali jasnost in zavest ljudi... Ljudje bodo zmogli tiste žrtve, ki bi jim bile sicer prevelike, ob katerih bi bili že davno sili težav...«

Po teh uvodnih ugotovitvah ocenjuje članek posamezne oblike komunistične agitacije. Glede tiskane prijava do slededega zaključka: »Opaža se, da ljudje veliko premalo berejo in še tistega, kar preberejo, ne razumejejo... Se slabše sodi o mitingih, ko pravi: »V mnogih krajih so se mitingji izrodili, ne opravljajo svojega namena ljudskih političnih sestankov, pretrujeni ljudje izgubljajo po nepotrebnem čas in se tega tudi zavedajo. Mitingov so se začeli udeleževati le nekateri ljudje, od katerih gre mars'komu predvsem za to, da se na koncu zabava...« Na splošno zaključuje »Slovenski poročevalec« to porazno bilanco komunistične agitacije med našim ljudstvom takole: »Propaganda se je zadnje čase odaljala od ljudstva, ker so postali propagandisti nekak »poklicni propagandisti... V tem je tudi vzrok, da si propaganda in propagandisti med ljudstvom niso pridobili tistega uspeha in zaupanja kot bi ga morali...«

S takimi priznanji prihajajo komunisti v hudo protislovje s svojimi trditvami, da predstavlja njihova OF »široko ljudsko množico, ki jih je politično vzgojila, predorila in povežala v zavestno udarno silo. Taki nerisniti agitacijski trditvi, da stoji za njimi »enodušno ves naš narod«, postavljamo nasproti njihov drugačna priznanja, da jim po tolikih letih fizičnega in duševnega nastilja nad nekaterimi predeli naše dežele in uspelo vzbuditi v našem ljudstvu zaupanja, žrtvujočega smisla in razumevanja za komunistično rušilno in prevratno početje. Naše ljudstvo je ostalo slej ko prej nedostopno za komunistično agitacijo, ker mu je tuja po duhu in sovražna po namenu. Pri tem ni komunistom prav nič pomagalo, če so si nadevali na obraz najrazličnejše maske. Proničljivi duh našega naroda je za vsaki takimi slepih povodih in pravčasno spoznal istega sovražnika. Sprito tega nas prav nič ne preseneča gornje odkrito priznanje komunistov, ker mi smo imeli za nerisnito vsako drugačno njihovo trditev že pred tem priznanjem.

Zadnje vesti z vzhodnega bojišča

Berlin, 17. febr. Mednarodni poročevalski urad javlja:

V Vzhodni Prusiji je ležalo tudi večerj težišče bitke na nemškem južnem bojišču vzhodno od Mehlsacka, koder so boljševiki napadli na ozkem odseku z devetimi divizijami, več oklopniškimi brigadami ter letalsko podporo. Posrečilo se jim je napraviti dva globlja vdora. Ponovni protinapadi nemških grenadirjev so z bočnim sunkom odrezali eno sovjetsko skupino od njene operacijske baze, drugo pa so Nemci v poznem popoldnevu zajezili. Tudi na vzhodnem boku pri Zintnu so naletili boljševiki na zelo hudo obrambo ter so morali prejšnjega dne zavzeto ozemlje zopet opustiti. Pred Königsbergom so zaposleni zaenkrat še s pripravo in oskrbovanjem svojih napadalnih oddelkov.

V Kurlandiji je prekinil napad sovjetske strelske divizije ob železnici iz Jelgave v Tukum dosedanj mir na nemškem vzhodnem krilu. Boljševiške rezerve, ki so nadomestile popolnoma zbite prve napadalne kolone, so vdirle za nekaj sto metrov v glavno nemško črto, koder so jih zadržali siloviti nemški protisunk.

Srednji odsek vzhodnega bojišča: Na bojiščih med Bunzlauom in Krossenom ob Odr so divjali siloviti, sem in tja valujoči boji, ne da bi kakor koli izpremenili položaj. Južno od Bunzlaua prodra sovjetska oklopniška skupina je bila obkoljena ter jo čaka uničenje. Med Bunzlauom in Saganom so nemške čete v teku večernih ur nevtiralizirale sovjetski pritisk. Severno od Saganu se trudita oba bojevnika, da bi si vdrla drug drugemu v bok ter zadela lastne vrzeli v bojni črti. Sovjetsko namerajo gleda prebitja nemških zapornih črt so prekrizali siloviti protinapadi nemških oklopnih bojnih skupin. Večino sovjetskih oddelkov, ki so prodrele severno od Soraua do reke Neisse, so Nemci medtem že uničili.

Ojačenje nemškega odpora

na zapadnem bojišču

Berlin, 17. febr. Na zapadnem bojišču se je ojačil odpor nemških čet. Zaradi nemških protinapadov se je skoraj ustavil naval kanadske 1. armade med spodnjim Renom in Maaso. Sovražnik, ki je napadal spričo poplav le še na redkih mestih, a tamkaj večkrat, je imel zaradi strnjene nemškega obrambnega ognja posebno hude izgube. Medtem ko umirajo Kanadci v množicah, se Britanci vkopavajo, da bi se izognili uničujočemu topniškemu ognju. Sovražnik je bil ob cesti Kieve—Kalkar ter

južnovzhodno od Gennepa vsakokrat krvavo odbit. Zgolj na gričevnatem ozemlju južnovzhodno od Bettburga se zvečer še vršili boji za odstranitev malenkostnega vdrnega mesta. Sovražnik je izgubil 11 oklopnikov. Tudi pri Prümü je narasel odpor nemških čet. V ogorčenih bojih v dolini Prüma je imel napadačovi sovražnik visoke izgube, ki pa niso moglo napredovati. Prav tako brezuspešni so bili poskusi Američanov, da bi razširili proti severu svoje predmostje ob Sauerju. Kljub močni

Ogromne ameriške izgube na Filipinih

Tokio, 17. febr. Ameriške čete so pričele v jutru 16. februarja s pristajanjem na otočni trdnjavi Corregidor, ki leži v zalivu Manila. V južnem delu otoka so v teku ogorčeni boji, v katere so posleje tudi sovražnikove letalsko-pristajalne čete.

Po pripravljem bombardiranju iz zraka je 13. februarja začela obstrlejevati otok sovražnikova mornariška formacija, ki so jo sestavljale 2 bojni ladji, 4 križarke in 5 rušilcev. 20 iskalcev min je skušalo istega dne pripraviti prevoz, endar pa so jih japonske obalne baterije prisilile k umiku, preden so dosegli minske zapore.

V zadnjih dneh so opazili deset prevoznih ladij s četami v vdovihjhih otoka, tako da je bilo možno že takoj računati s tem, da bo sovražnik poskušal vdreti v manilski zaliv ali si nazaj osvoboditi Corregidor, ki so ga Japonci v maju 1942 v drznem napadu osvojili v dveurnem boju.

Lizbona, 17. febr. Tisk Zedinjenih držav je v zadnjem času namenoma tako optimistično govoril o razvoju vojne na vzhodno-azijskem področju, da si sedaj prizadevajo pristojni krogi v Washingtonu, da bi v okviru propagandističnih možnosti vseeno pojasnili zapeljavi javnosti resnični položaj. Tako pravi nek newyorška vest lista »Svenska Dagbladet«, o položaju bojev na Daljnem vzhodu sledeče:

vancev, ki so jih za časa prve sovjetske okupacije odvlekli v časa Rusijo, je prav tako neznan kot usoda deportiranih 1.700.000 vzhodnih Poljakov.

Madrid, 17. febr. Severnoameriško finančno ministrstvo je sporočilo po vesti neke agencije iz Zedinjenih držav, da ne priznava več treh baltskih držav za samostojne narode.

Predsednik UNRRE bo odstopil

Madrid, 17. febr. V političnih krogih New Yorka pravijo, kakor javljajo iz New Yorka, da bo sedanjí predsednik organizacije UNRRE Herbert Leman spričo tečaj, ki jih pripravila Moskva tej organizaciji na Balkanu, odstopil s svojega mesta ter bo nastopil za mesto kandidata za newyorškega župana.

Zeneva, 17. febr. Avstralski županji minister Dr. Ewart je po izjavi »Daily Herald« dopisnika v Sidneyju brez poprejšnjega opozorila vrgel bombo na p-g-ja. Dejtal je namreč, da se nahaja UNRA v težki krizi ter da so ljudje spričo njenega delovanja izredno razočarani, ka ni kljub svojemu ogromnemu aparatu napravila dostojne Evropske komisije UNRRE ml. Značilno je bilo, da so delegati UNRRE ml. izmed njih poudarili, da je eden izmed njih poudaril, da bo treba UNRO smatrati kot dokončno mrtvo, ako ne bo v kratkem času dokazala upravičenost svojega obstoja.

Turčija in Balkan

Stockholm, 17. febr. Turško nezadovoljstvo nad razdelitvijo Balkana v severno sovjetsko in južno britansko interesno področje, kakor tudi nad po boljševiki določeno balkansko zvezno Titovo politiko, pride jasno do izraza v članku turškega časopisa »Tanina«, kakor poroča ankarski poročevalec dnevnika »Svenska Dagbladet«. Uvodni članek tega lista Jalčim piše med drugim: »Med Bolgarji in Titom obstoja komplot, s katerim hočejo izigrati Macedonijo, da bi zlomili odpor neslovenskih balkanskih narodov in vsilili južnovzhodni Evropi slovansko diktaturo. Osnovati nameravajo slovanski balkanski blok, ki bi razkosal Grčijo in ki bi porinil svojo armado do Soluna in Sredozemskega morja. Z ozirom na to slovansko nevarnost se morata strniti Grčija in Turčija ter poskušati pridobiti si tudi Albanijo, ki ji grozi ista nevarnost. To pa bi pomenilo vsekakor tvorbo dveh sovražnih blokov na Balkanu in s tem konec balkanskega mira.«

konodajo ter predstavlja najpodkupljivejšje nedemokratske elemente države, ki so deloma pobegnili, deloma pa bili ubiti. Nobenega ni, ki bi ne bil kompromitiran. Tito bo torej v krimski izjavi položil največjo pažnjo na besedo »nekompromitirane« ter je že sedaj najvil, da nekompromitiranih članov bivše skupščine sploh ni. Na ta način prehaja on preko krimske izjave k dnevnemu redu in je malo dvomljivo, kakšna usoda grozi eventualnim povratnikom v Beogradu. Titov zastopnik je pozil v ostalem spričo nameravanege Subašicevega prihoda omebne vredno zadržanje spričo izvedbe pogodbe na dan s tem, da je izjavil, da je potrebno najprej videti, ali je Subašič pripravil izpolniti pogoje pogodbe, torej za izpolnitev potrdenosti kralja Petra napram regentom, imenovanim v pogodbi.

V baltskih državah gospodari GPU

Bern, 17. febr. O položaju v baltskih državah in vzhodni Poljski objavlja »Basler Nachrichten« poročilo, v katerem pravi, da mu je bilo »poslanec«, v njem pravi med drugim: GPU je postala vsemočnejši gospodar dežele in ljudi. Njej se prav nič ne mudi, da bi dala »samostojnim« sovjetskim republikam Estoniji, Latviji in Ltvii ter vzhodni Poljski lastno upravo. Zaenkrat čaka v Moskvi za vsako državo od Sovjetov določeni zastopnik, ki so mu navidez podelili polnomočni čin in ki ga imenujejo komisar. Sovjetski vojski so ostali še stari Azijati. Velik del čet je bil močno shujšan, često zelo. V baltskih deželah in vzhodni Poljski zaostalo moško mladino in može so prisilno poklicali v vojno službo v sovjetsko armado. Za vojaško službo nespodobni ter starejši možki, pa tudi žene in dekleta leljajo bolj neprostovalno kot prostovoljno v obojevalnih tovarnah ali pri gradnji utrd. Usoda onih 150.000 Lit-

Tito je prešel preko krimske izjave na dnevni red

Bern, 17. febr. Da bi vsaj na zunaj vzbudil vtis gotovih pristankov, ki sta jih Churchill in Roosevelt na Krimu dosegla, je dobila krimska izjava v srbskem vprašanju stavek, po katerem bodo sprejeti v protifašistični svet, ki ga je osnoval Tito, člani bivše skupščine, ki se niso »kompromitirali« Poleg Subašičevega kroga bi se mitralirali v Beograd tudi drugi nadaljnji krogi jugoslovanskih beguncev, da bi razširili podlogo Titove vlade. Kako malo resno pa jemlje Tito te koncesije, kaže izjava Titovega propagandnega ministra Ribnikarja, ki je ugotovil pred zastopniki tiska, kakor trdi agencija Reuter, da je izzval ta svet v beograjskih demokratskih krogih veliko presenečenje. Ta omenjeni parlament je bil izvoljen pod fašistično za-

Protikomunistični tabor

Po ljubljanskem radlu je te dni govoril g. Stanko Sedlak. Po njegovih programskih izjavahljah posnemamo glavne misli:

Komunizmu, materalistični, ateistični ideologiji, ki v vračanju tradicij, izročil in krepitvi postopnega, značajnega in vernega človeka boče gradi, na povsem racionalnem in formalizirano matematično podlagi, človekovo duhovno srečo, postavlja na tako povzročeno ožega kruga prepričanec, je jalovo in brezpredmetno izkušnje časa, nesmiselno trosenje kakršnih koli sil za koncepte, ki sinape in odgovore, čuj se komunizem s svojo brezobno pojavo, med njimi. Niti naš narod, niti človeška družba ne bosta socialnega bacila dvajsetega stoletja mogla prebiti za ščitom ne te, ne one stranke, pojmovane in gledane skozi očala naše kar malo siavne preteklosti na tem polju. Zato, ker je komunizem gledan in pojmovan, šteta v svojem obsevnem stremstvu, ne ustavlja, tu ni ali tako posrednim človeškim družbam, ki v sebi imajo komunizem je več, komunizem je vera in nevero, je religija, posvečenost in nanejnina sama sebi, sin, absolutni oblast, tiranji, njemu apostoli so ali, zločinci ali fanatisti, izgubljeni v utopične svetovne revolucije, anarhije in kaose, ki naj v sproščeno, vseh govnov in strasti privede človeka do človeka. Izgubljeni besedo o tej vrsti »bratstva, bi bilo prazno mlatenje slame. S koncesionari Karla Marxa in Engelsa, ki so v njemu manifestu iz leta 1848 »Proletariat vseh dežel združite se!« in pozneje v Marxovem »Kapitalu« dobili svojo materialistično teologijo, pa je treba računati v vsakem trenutku naša naravnega in upravičenega upora, našega grajanja ali boje rečeno, obnavljanja sveta, k smo ga v naši preteklosti zamenjali iz brezbriznosti, poudarjanja in lenobe. Prav zato mora biti naš odpor globoko in na široko v vsakega posameznika, ga mora prekvatiti in prečeti v resnične ideološke borbe, zato svoje energije in vitalne sile za živajo in uspešno protirevolucionarno borbo črpal iz širokega obzorja, iz vse objemajočega svetovnega nazora krščanskega človeka, ki priznava besede Boga, jih spoznava in živi po njih. Bog, njegove besede in vera živijo po brez in nadstrankarski pojmi, so pojmi, ki oklepajo življenje človeka in ves družbeni problem. Zato tudi Bog ni last nobene stranke, ampak je last vseh in skrenih ljudi, zato tudi Bog, ki ga človek bije proti demagogični sivi, odnosedni, vsem marxizmu, ne vodi in ne more voditi nobena stranka in nobena klika.

V našem slovenskem narodu je nalogo odkritega boja proti uničevalcu človeške kulture vzelo na rame naše slovensko domobranstvo, ki je po usodnih dneh 8. septembra našlo v generalu Rupniku svojega organizatorja in očeta. Človek, ki je v svojem, izkušeni polnem življenju stal daleč od vseh umazanih strankarskih kupčij, ki pa je pravi zadrževalni, z manj besedami in več dela, služil narodu, zavezan njemu in njegovi sreči s svojo vojaško prisego in svojo vojaško častjo. Kaj je Rupnik in kaj je slovensko domobranstvo v dob komunistične revolucije, bo ocenila zgodovina. Pošteni in dalekovidni ljudje berejo njene liste že danes.

V boju za človeka in človeško srečo sta se v svetu formirali dve armadi z fizičnih in duševnih borec. Ki sta, ena pod idealističnim, druga pod materialističnim praporom, objuh in priprijetega človeka v svetu, v demagogični borbi napov in dela. Materialistični maršali in demagogi uspešno izvajajo zmagovito brezkomunistično likvidacijo že obstoječe družbe, njenih norm in njenega življenja, in na njeno mesto postavijo novega, idealističnemu, vernemu in občestvenemu človeku nasprotnega materialističnega, človeka. Izvedba likvidacijskega načrta je poverjena kadru fanatičnih revolucionarjev, ki v svojo zagrizenost veruje v moč rdeče zvezde in svojega evangelija. Komunizem je v svoji notranjosti, v vseh svojih sestavnih delih, svojem organizmu, svojih pripadnikih ne glede na stan in narodnost praktično nedeljiv, vedno enak in pristen v osrednji točki svojega programa, ki teži za revolucijo, nasilnim preobratom in oblastjo, tako zvano diktaturo proletariata. Kako temu cilju zadošča, kako program izpolnjuje na tem ali onem delu zemeljske obale, ali okvirje tega ali onega naroda, to je vprašanje in stvar dotičnih komunističnih aktivistov, ki trenutne prilike in položaj izrabljajo, jih po potrebi tudi ustvarjajo za svoje načrtno razkrajevalno delo na temelju Marxovih, Leninovih, oziroma Stalinovih d rktiv.

Vseeno je, kako se ena ali druga teh central imenuje in kakšno je njeno delovanje, vseeno je, ali so to francoski makijaki, poljski Lubliner grški Ellasovci in Eanovci, angleški laburisti, italijanski avantpopolisti, jugoslovanski AVNOJci ali naši slovenski OF-ardi. Kolikor je že ščitov samo pogledje, kdo je zadaj in videli boste povsod iste obraze, iste laži, po teh jih boste tudi najlažje spoznali. To so beograjski in sofijski »ljudska sodišča«, ki v imenu pravice in svobode kličejo smrt nad premnogo Srbe in Bolgare, da bosta Beograd in Sofija brez srca, zapuščenca in sama v objemu neprestanega strahu, ki naj preostalo rajo terorizira in naganja in hlapčevske okrove ljudskega človeštva. Na vratih Balkana so mrtni, so brezčutilni, hladni, trupi, boljševiški pragovi težkim železniškim tračnicam hudicevga stroja, ki naj v senci smrti vozi med ljudstva, iz preteklosti v sodobnost, vek valpetov in biričev. Na pragu Balkana krvavita Sofija in Beograd, nad njima leže težke in mračne sence umorov, nadškofa beograjskega dr. Ujčića, Bolgarov Božlova, Filova, Mihova, Bagranova in tisočih drugih. Iz atenskih vodnjakov in gnojšč vlačijo pobite in razmesarjene žrtve, vse, vse v znamenju predstavljajna vsiljivega azijskega gosta. K počtenim ljudem pritiska na klop boljševizem, rdeče bratstvo, marksistična svoboda in varšijska, je marksizma nova vera, kolektivizma nov človek je komunizma človečanski in človekoljubni obraz!

Komunizem je zaupanje v laž, je vera v amoralo, vera v oblast, ki iz dnevskih množic plje kri za svoje življenje in svojo moč.

Prot te družini voditi boj v okvirju teh ali onih klubskih prostorov z najrazličnejšimi frazami vsemočnejih gospodov, ki v kalnem revolucionarnem ribniku skušajo lovit prismojene krape za svoj domači akvarij, je neodumljiv absurd, je greh nad človekom, človeštvom, njegovemu družbu in narodom. Vsako tako počenje je rušenje narodove enotnosti in urah njegove najtežje življenjske preteklosti. Marxistični veri v zemeljski raj je treba postaviti nasproti vso odločnostno tisoč detstev iz zgodovine človeka in človeštva, ki dokazuje, da se vse ustvarjeno in vse naravneno v toku časa in izmenjavanju dob, norajalo v trpljenju in premagovanju okolice in samega sebe in da sta vseponovno in vedno človeško trpljenje mogli blaziti samo dve nenadomestljivi sili našega življenja, — Hubezen in dobrota. Brez teh dveh predpogotov človeške srčce je vsak pokret, vsaka ideja, posvečena blagru in sreči človeka, nesmiel ali pa laž. Marksizem teh dve, zvezd stalnic nad potjo človeškega rodu ne pozna in ne priznava.

Nametna vera v ustvarjenje človeka postavlja marksizem svoj historični materializem, neke vrste antropologijo, ki dokazuje in oznanja, da je človek igrača, produkt gospodarstva in njegovih zakonov. Ne glede

na osebnost, stan, individualne zmognosti in talente, je človek samo atom v velikem dogajanju, je del črede, del mase, del velikega človeškega svetovnega kolektiva. Na podlagi teh demografskih dokazov in izpravevanj je marxizem postavil svoj vzor novega kolektivističnega človeka, s katerim skušajo boljševiki in pri nas naši ofarski revolucionarji, ustvariti moderno življenje človeka, umno reje človeške čredne žvalli. Marxistično pojmovanje človeka in njegove osebnosti je revolucija proti človeku samemu in njegovi naravi. Marxizem je zmoten v svojih izhodih in točkah, v katerih je zgrešil pravo in resnično podobo človeka, ki ni dvojni, v petih rasah raznoženi sesalec, ampak veliko nasprotje vsem komunističnim lažem in Marxovim evangelijem, je odsev onega, ki je dejal nam v spomin in nauk: »Nebo in zemlja bosta presliha, moje besede pa ne bodo prešle!«

Da, čim je govora o človeku, revoluciji in boju zanj in njegovo bodočnost, si moramo biti na jasnem o bistvu, smotru in namenu človeka. Če pa hočemo govoriti in odločati o njem, se moramo mi, ki ne iščemo svojih prednikov v vejah in zvrsteh opčinjaka, obrniti na Onega, ki je človeka ustvaril. Pri Njemu bomo našli odgovor. Ob tem premišljevanju in analiziranju človeka in njegovega bivanja prihajamo po pot spoznanja in odčitavanju do pravega, resničnega in univerzalnega človeka, ki ni samo meso in kri, prepeln gonov in strasti, ampak svoj mali lastni univerzum, sin duha in pristi, trahant velikega božjega sonca, ki je skoz: čas ohranilo svojo pristno in nepovtorjeno svetlobo in toploto. Za tega in takšnega človeka pa noben boj ni pretežak in nobena žrtve prevelika. Z vsemi spoznavnimi značilnostmi se po tej jasni poti bližamo veliki zakonitosti, absolutnosti, dojeti in utemeljeni v nepremeljivih normah in načelih zakonov božjih in človeških. Bliznajo se Bogu, ki je v vsaki stvarnosti jasnostjo besede naznačil delo in pomen človeka, Bogu, ki je za red in postavo, za življenje in boj oznanil pogje, ki jih vsakdo pozna in razumeti more, če je dobre volje.

Tu pričenja marxizmu nasproti nazor, komunizmu in historičnemu materializmu nasprotna naša življenjska, človeška in človečanska ideologija, mnogo bolj utemeljena, že davno preje označena in sprejeta vera, ki nas edina more in bo naša zagotovila v velikem dvojni mater je in duha, laži in resnice. Zato so v današnjih dveh slovenskem narodu potrebni aktiviteti polni ideološki borci, ki bodo z vero v Boga črpal vse one pozitivne sile, ki so za življenje in bodočnost slovenskega naroda potrebne, da bo narod velika slovenska družina vseh nas mogel dočakati boljše in srečnejše dni svojega doma, svoje domovine.

Potrebno je, da nas v protikomunističnem slovenskem narodnem bloku združuje

Zakaj sem domobranec

Ker ljubim svoj narod in ga ne maram izdajati in predajati, kot to delajo komunisti.

Ker sem in hočem ostati pošten, veren in zavezan Slovenec.

Ker ne maram, da bi bili moji otroci soznji židovskih pijavk in izrodov človeštva.

Ker hočem biti na svoji zemlji sam svoj gospod.

Ker hočem biti svoboden in ne hlapček.

Ker sem človek in ne bi bil rad živel v kolosu komunističnega novega reda, ki je nered in kolobocija.

Ker hočem, da bo moja domovina svobodna, zato sem Domobranec!

(Straža ob Jadranu)

samo slovenstvo, katerega vse pomen in vsa globna laži leži na treh idejnih smernicah naše protikomunistične borbe, naše pozitivne in progresivne protirevolucije, na treh aksiomih, ki so bit vsega najbolj naravnega in praktičnega slovenskega, to so: Bog, narod in domovina. V teh preproštih pojnih je zajeta globina in razsežnost velike vzajemnosti in skladnosti treh besedi z eno samo vsebino in eno samo dušo. To je manifest enega celega naroda, je več, je klic vseh, ki ne verjamejo v resničnost in srečo Marxovega manifesta. V našem, božje — narodno — domovinskem programu smo danes tesno in nerazdružljivo združeni mi vsi, ki smo se zaprisegli za čeno življenj očuvati svoj očetov za doba našim otrokom.

Čim teže so in naj bi se bile preizkušnje, nas morajo najti neuklonljive v prepričanju, da je za cilje in ideale, ki smo si jih postavili v življenju, in za življenje vredno žrtvovati svoje poslednje, samo da je stopen korak k uresničenju vere, ki jo mi in naš narod nosimo v srcu, vero v novega, resničnega bratrskega Slovenca, ki bo z voljo in vrednim srcem premagal težave in si prikaže njih utirni pot k velkim smotrom.

Zbrali smo se z vseh strani naše zemlje, dale so nas vasi in mesta, prišli smo iz vseh stanov, mladi in stari, v trdnem in nemotnem zaupanju v Boga, da z Njim in s svojimi močmi priborimo sebi in svojemu narodu vstajenje. V letu smo, k nosi v sebi premožne odkritve, ki bodo terjale tako od posameznika, kakor od naroda vseh njegovih najboljših moči, zahtevale vso njegovo vero in zaupanje v dokončno zmago Dobrega in božje resnice. Na nas je, da se pripravimo. Na nas je, da se strnemo v nepridrtni blok trde volje, odločnosti in zvestih src. Geslo je: vzdržimo, verujemo in zaupajmo! Za zinskimi vihary in mrazom prave pomlad, — za Golgoti, vstajenja — Velika noč. Iz mrakov naj gre naš pogled v zarje, tam ob vrhu vsega najhujšega je mir in je zadoščeno. Zato naj bo vsak izmed nas boren, vsak borec naj bo trdnjava in vsaka trdnjava nezavetna. Če bomo takšni, za kakršne se imamo, bomo zmagali!

Boljševiški „raj“ v Bolgariji

Labuta, nered in krvavi teror v „osvobodjeni“ Bolgariji

Dopisnik J. P. objavlja v graški »Tagespost« članek o današnjih razmerah v Bolgariji pod naslovom: »Na Rdečem trgu zahtevajo otroci kruha.« Dopisnik izvaja: Po ulicah razrušene Sofije vladala napeta tišina. Zdi se, kakor da bi korakala smrti tih skozi mesto in izbirala molče in hladno njihovo svoje žrtve. Kraljakece vrane letajo nad mračnimi rusi vinami. Volto domi kriki po požganih hodnikih starih hiš. Bolgari hodijo s povešenimi glavami in s sklonjenimi hrbti, ki jih težijo bremena dogodkov, ki jih je prinisil s seboj konec l. 1944. In ki jih z enako tečajno težo bremenijo v začetku novega leta.

Nenadoma zadoni sklozi to grobni podobno tišino oster žvižg. Prestrašeni se maloštevilni ljudje na ulicah pritiskajo k stenam hiš ali pa naglo izginejo za vrati. Sliši se ostro zaviranje nekega avtomobila. Inozemski novinar, ki se je pravkar sprehaljal po neki stranski ulici ob robu bolgarskega glavnega mesta, se radoveden priljuba tej nekoliko čudni skupini, namreč ustavljajočemu se avtomobilu in sovjetskemu vojaaku, ki ga je ustavil: »Tukaj ne morete mimo, sliši govoriti nekega rdečega vojaka, obrnite se! Lastnik avtomobila se je živalno branil, brez uspeha! »Nije možno, ni mogoče,« je vztrajal sovjetski vojak. Rad ali nered je moral avtomobilist obrniti — čeprav je na njegovem hladniku frfotal Union Jack. Torej tudi angleški suverenostni znak ni v današnji Bolgariji več postni list, ki bi dovoljeval potovanje na vse strani. Neznan dogodek — vendar velikega pomena. Tudi angleški vladni zastopnik se mora pokoriti ukazom sovjetske posadke. Nevtirni opazovalci niso pozabili, da je bilo pred nekaj tedni približno 20 angleških ameriških častnikov, ki so se mudili le 10 dni v bolgarskem glavnem mestu, od sovjetskega vojaškega poveljstva brez navedbe razlogov odločno pozvani, naj Bolgarijo v 24 urah zapustijo. Angloameričani so se morali temu povelju pokoriti, kajti poseben voz jih je pod nadzorovano ruskega častnika prepeljal za turško mejo. V Sofiji so pripovedovali, da so bili zavezniški častniki ostri opazovalci, ki so svoja opazovanja glasno in kritično izražali.

Edini kraj, na katerem se zdaj da vladati v Sofiji živahna dejavnost, je največji mestni trg, ki je bil že pred nekaj časa preimenoovan v »Rdeči trg«. Tu je sovjetsko poslatništvo. Na trgu stoji vedno polno ruskih vojaških vozil in luksuznih limuzin diplomatskih častnikov, funkcionarjev, sovjetskih komisarjev in uradnikov: povsod vladajo živahni vrvež ruskih uniform. V tem posloplju poslatništva so sklenili vse politične ukrepe, aretacije in procese proti tako imenovanim vojnim zločincem — kot vojne zločince so na primer zaprli tudi priče, ki so potrdile mračne dogodke v Katinu. Do podobnosti se je tukaj razpravljal predvsem o vzpostaviti notranje boljševiške mreže. Vsa dežela je bila preprežena z bolgarskimi komunisti in njihovimi organizacijami. Močno podporo jim je pri tem nudila že pri bolgarskem prevratu soudeležena skupina ZVENO, ki ji pripadajo levo usmerjeni intelektualci.

Najbolj oddaljenemu koncu Rdečega trga se je zbrala množica razcapanih otrok. Z velikimi, lačnimi, črni očmi strinjio v poslopje sovjetskega poslatništva, na katerem mogočno plapolja v vetru rdeča zastava s kladivom in srpom. Fantiči in dekleta nosijo na nogah raztrgane slannate copatke in gole, suhe roke jim molijo iz raztrganih oblaci. Preko trga prihaja neka ženska s težko košaro in hoče, kakor se zdi popolnoma zatopljena v svoje misli, s povešeno glavo mimo otrok. Tedaj skoči majhno, okoli 7 letno dekletce pred njo, jo sunje in ji pomoli blede, koščeno ročico nasproti:

»Kruha,« zastoka, »prosim, daj nam kruha!« »Lačni smo,« kričijo drugi, oh, zelo lačni! Tedaj položi ženska, katere oči so od trpljenja zadnjih tednov težke in motne, kosaro na tla in dvigne pokrivalo: v njej je le nekaj polen. »Naši otroci so lačni,« jokaje pove mimoidočemu dopisniku iz tujine, »in mi nimamo kruha!«

Kje je pomagajoca roka »bratove iz Rusije? Kaj je posnivanje? Praktično se je pobratenje izvedlo tako, da so takoj po zadnji vse zaloge žita zaplenili za sovjetske čete. Nekaj tednov kasneje se je zvedelo, da so oblastva zaplenila tudi vso tobacno in vinsko letino za Sovjetsko zvezo. Splošne sidske, ki je tako nastala za bolgarsko prebivalstvo, niso mogli omiliti niti ukrepi trgovskega ministra, ki je zaplenil vse racionalno blago v zasebnih gospodarstvih. Posledice tega ukrepa niso ublažile pomankanja, temveč so nasprotno, izvale storo usodne sušrednosti. Kajti sedaj so mislili številni člani milice in stari partizani, da smejo »rekvivirati« na lastno pest. Brez pooblastila so razlastili premoženje premožnih meščanov in so med drugim zaplenili celo življenjske potrebščine, ki so bile določene za armado. Tako je nastalo splošno kaotično stanje, ki ga ni bilo mogoče več obvladati.

Lakota in nered sta zapisani z gorečimi črkami nad bolgarskim gospodarstvom položajem. Zunanja trgovina miruje. Državni primanjkljaj cenijo na 30 do 40 milijard levov. Cene so se povzdale na 30 kratno višino. Čevilji stanejo 8000 levov napram pravni ceni 300 levov. Dolar se je od 81 naglo dvignil nad 800 do 1000 levov. Kilo gram kruha stane sedaj 15 levov, delavec pa dnevno zasluži le 35 levov. Kaj koristijo Bolgarom teoretična razmišljanja iz Londona? Kaj jim koristi podobni kritični glas iz angleškega tabora? Njihova domovina je izgubljena. Na Rdečem trgu v Sofiji njihovi otroci zama zahtevajo kruha.

Ruska protiboljševiška mladina

Nedavno so bili učrtni v oficirski zbor Vlasove osvobodilne vojske prvi absolventi Vojne akademije ruskega mladinskega pokreta. Ob tej priliki je objavila »Deutsche Ostkorrespondenz« prvi občirno poročilo o stanju in ciljih protiboljševiške usmerjenih mladinskih organizacij na vzhodu. Prvo tako organizacijo so ustanovili pred letom dni v Bobrujsku za rusko protiboljševiško mladino. Pomneje sta bili osnovani slični organizaciji tudi za ukrajinsko in belorusko protosovjetsko usmerjeno mladino. Vse tri organizacije so se tesno povezale med seboj. Vrhovno vodstvo vseh treh organizacij je prevzela Narodna zveza ruske emigrantske omladine v Nemčiji, ki je delovala že dobrih deset let v Nemčiji in ostalih državah, kjer so bili naseljeni ruski emigranti.

Ruske protiboljševiške omladinske organizacije so v najtesnejših odnosih s Hitlerjugend, ki jih podpira z vsemi razpoložljivimi sredstvi v njihovi borbi proti boljševizmu. Vodstvo organizacij ruske protiboljševiške omladine je v zelo tesnih odnosih z Vlasovo osvobodilnim gibanjem ter je že izdelalo občirni načrt za politično prevzgojo ruske mladine po zaključku sedanje vojne in zrušitvi sovjetskega režima. Počeh od Rusov, Belorusov in Ukrajincev vodenih omladinskih organizacij obstoje še takozvani »SS-Zöglinge«, ki služijo predvsem v pomožni službi pri nemških vojnem letalstvu.

Številni članov protisovjetskih ruskih mladinskih organizacij prekaša že nekaj desetletnih mladincev in neprestano narasta.

Prosvetni večer na Vrhniki

V nedelo 28. januarja je bil na Vrhniki v razvedrilo Vrhnicanom in domobranski posadki prirejen prosvetni večer. Organizacijo večera je prevzel odtsek za splošno propagendo informativnega urada Pokrajinske uprave, priprave na Vrhniki, pa so bile v rokah prosvetarija domobranske skupine na Vrhniki g. poročnika Jeruca Dimitrija. Spored preditve je bil razdeljen na dva dela. V prvem je g. načelnik informativnega oddelka g. Cergol Izidor predaval o temi »V letu odčitve 1945«.

G. Cergol, ki je znan po svoji neomajni natečnosti, je v polurnem govoru dokazal, da bomo lahko v l. 1945. svoje želje po svobodi, duhovnem edinstvu in miru ter obnovi dosegli, ako bomo stopali po poti resnice in spoznanja, da je sedanja vojna prešla fazo vojne med narodi in postala vo na med nacionalizmom in komunizmom. Da Sovjeti niso ruski nacionalisti in nam zato ne nosijo svobode ter da je tretja vojna, katero je marksistično omenja možna le z Evropo, kot partnerjem angleškega nacionalizma. Baš zato moramo Slovenci sedaj pod vodstvom gen. Rupnika mobilizirati vse sile za borbo proti prvemu in gavnemu našemu sovražniku, komunizmu. Vsaka druga pot poleg Rupnikove nam odvzema sile in zato narodu škodi. Radi naših snov, katerim moramo očuvati domovino, moramo s strnjenojo pokazati, da je

naš narod krepak in živ. Zato nas od našo pob ne bo n hče odvnil, tudi Tito s svojimi amnestijami, ne kajti če ima kdo pravico razglasiti amnestije je to Slovenci narod potom svojega prizidenta gen. Rupnika.

Po govoru, ki je s svojo jasnostjo presenetil vse poslušalce, se je pričel drugi del večera.

Drugi del večera je bil namenjen predvsem razvedrilo. Ta del je izpolnil nastop domobranske pevsko-gledalske družbe z Vrhnice, razni humoristični prizori katere so izvajali priznani igralci iz Ljubljane. S svojimi čaravnimi je navdušil g. Podgoršek. Za prijetno razpoloženje je skrbel med odnori domobranski mali orkester pod vodstvom nar. prof. Osane in g. Potužice, ki je s svojim zabavnim kramljanjem spravjal v dobro voljo posebno mlajše občivalce.

Prireditve, ki je popolnoma zadovoljila vso vrhnisko publiko, s katero je bila napolnjena svoja dvotana Prosvetnega doma, so postali s svojo udeležbo Ortkommandant Hauptmann Krenes, poveljni domobranske skupine major Lehman, dekan Milavec ter občinski tajnik Jerina Mhael, ki je nadomestoval službeno odsotnega župana.

Čisti prebitok prireditve 4.000 lir, je Informativni oddelak naklonil g. majorju Lehmanu, da z njim olajša položaj domobranski ranjencev z Vrhnice in okolice.

Amerika in Anglija prepuščata Evropo boljševizmu

V članku nekega newyorškega časopisa o sedanjih pogajanjih na konferenci treh velesil je rečeno, da lahko Sovjetska Rusija po vojni obvlada Balkan, Madžarsko, Avstrijo in Češkoslovaško. Poljsko in Nemčijo. Stalin je že izobrazil na tisoče komisarjev, ki bodo prevzeli upravo Nemčije. Zaradi tega bo večji del odvisen od njega.

Moskovski dopisnik »Saturday Evening Post« poroča o Stalinovih zahtevah na konferenci treh velesil, da obstajajo te zahteve v razbitju novega reda v Evropi, v razkosanju Frusije, kakor tudi v odpravi nemške vojske. Nemška vzhodna meja naj bi tekla od Nisi in Odri, pri čemer bi bilo boljševikom oziroma njihovi poljski podružnici prepuščeno tudi pristanišče Stettin. Da bi iztisnil iz Nemčije primerne reparacije in dajatve, naj bi trajala sovjetska zasedba Nemčije več desetletij.

Za nemški narod ne pomenijo ta odkritja nobenih presenečenj več, ker ve, da so boljševiki in njihovi zaveznički izrekli nad nemškim narodom svojo smrtno obsodbo. Ve tudi, da ne obsega izvrševte te satanske smrtno obsodbe samo razkosanja, temveč tudi krvavo iztrebljenje in zasluženje milijonov nemških delavcev. Nemški narod ve tudi, da poseduje odporno silo, s katero bo uničil te židovske boljševiške načrte sovražstva.

Tudi samoumljivost, s katero se brez drugega prepušča večji del Evrope boljševizmu, prihaja od izraza med drugimi spornimi vprašanji, ki so omenjena v članku newyorškega časopisa. Tako se za rešitev

poljskega vprašanja predlaga kot edini pogoj, da se prevzema v lublinski komite poljskih boljševikom neki londonski Poljak, in sicer londonski vladi ne več pripadajoči Mikolajczyk, na kar bi bili anglosaški sili pripravljivi, prepustiti druge londonske Poljake svoji usodi in priznati lublinski komite kot poljsko vlado.

Se preprečijo mislijo napraviti v baltiskimi državami, katerih zastopniki imajo v Angliji in Zedinjenih državah še nekaj diplomatskega ugleda. Članek predlaga enostransko privoljenje anglosaških sil, da bi mogle priznati Estonsko in Litvo kot del Sovjetske unije.

Kako mislijo v krogih Američanov, ki so rojeni v teh deželah, o slednjem predlogu, ni znano. Protest nekega angleškega škofa proti taki rešitvi, ki ga je pravkar razširil uradna angleška agencija, se sliši kakor glas vpijoč v pučavi in bi mogoč služiti le za to, da bi vrednost nameravanega pokusnja Stalina le še povišal. Glocestriška uradna angleška agencija, se sliši kakor glas vpijoč v pučavi in bi mogoč služiti le za to, da bi vrednost nameravanega pokusnja Stalina le še povišal. Glocestriška uradna angleška agencija, se sliši kakor glas vpijoč v pučavi in bi mogoč služiti le za to, da bi vrednost nameravanega pokusnja Stalina le še povišal.

Tudi »Catholic Times«, ki vedno znova pogumno uvajevalja svoje posebno stališče v angleški javnosti, piše v nekem članku glede na razširjenje boljševiškega vpliva v Evropi: »Anglija nima pravice, da bi igrala presenečena. Anglijo se sprejel, umazano pomoč destruktivne sile. Zveza s takimi elementi se ne sklepa nekaznovano.« (Kärntner Zeitung).

Univ. prof. dr. Henrik Steska:

Državna ureditev ogrske dežele

Se temeljiteje se je državnopravni značaj ogrske dežele izpremenil leta 1848 z odpravo privilegiranega položaja plemstva; tudi za plemstvo je odslej veljala obča vojaška dolžnost; tudi za vojne izven ogrske ozemlja in prenehala je njegova davčna prostost; podložniki so postali popolni lastniki doslej le ušvarjenih zemljišč, zemljiški gospodje pa so sprejeli odškodnino za odpravljene urbarialne služnosti v pridelkih in v tlaki. Vsaj v načelu je vsak občan ogrske kraljevine postal enakopraven člen svete ogrske krone brez ozira na svojo jezikovno in družbeno pripadnost, seveda so politične pravice še nadalje bile odvisne od izpolnitve nekkih pogojev, toda ti so se nanašale zgolj na gospodarski položaj in na stopnjo izobrazbe, ne pa na pokolenje. Teorija o sveti ogrski kroni se je s tem v novl, izpremenjenim razmeram prikladnejši oblikeli še bolj utrdila.

III. Načelnik države in zakonodajna oblast.

Akopprav Ogrska nima pisane ustave in se zakonik, ki poleg običajne prava urejajo posamezna temeljna vprašanja državne ureditve, prav nič ne razlikujejo od navadnih zakonov, so kljub krajšim ali daljšim avtokratskim predsedkom in magnatskim podgovom ustavno vladali ali načeloma vsaj priznavali ustavno predvideno ravnanje med kraljem in narodnim predstavstvom.

Pred razpadom avstro-ogrskemu monarhiji je bila kraljevina Ogrska v realni uniji z avstrijskimi deželami. Skupne zadeve obeh držav so bile po ogrskem in po avstrijskem zakonu o skupnih zadevah poleg monarha predvsem zunanje zadeve, vojništvo (po večini) in pa finance glede skupnih izdatkov. Te skupne zadeve je upravljalo troje skupnih ministrov, zunanji, vojni in finančni minister, pa skupni vrhovni računski dvor. Ker je bil vladar skupen, so bile skupnemu zunanjemu ministru poverjeni še posli tajništva cesarske in kraljeve hiše, a po zasedbi Bosne in Hercegovine je prešla na skupno finančno ministrstvo tudi vrhovna uprava teh dveh dežel. Ti ministri so bili odgovorni delegacijama, ki sta bili posebna ožji odbora avstrijskega in ogrskega parlamenta ter zlasti sklepala o skupnem proračunu. Dalje sta morali obe državi nekatere avstrijske in ogrske zadeve po enakih, od časa do časa z dogovori določenih načelih urejevati, kar je veljalo zlasti glede vojaškega stroja.

K dežalam svete ogrske krone pa ni spadalo le Ogrska, marveč tudi še Erdeljsko in pa Hrvaška s Slavonsko kot posebne priključene dežele Erdeljsko, ki je bilo nekaj časa tudi samostojna kneževina, je bila l. 1868 povsem vtešeno Ogrski, a na Hrvaško in Slavonijo se ta oris ne nanaša, ker se je po prvi svetovni vojni od Ogrske popolnoma ločila. Tudi je imev Hrvaška vse čas svoje združitve z Ogrskim znače lastne državnosti, kar ne dokazuje le pogodba hrvaških velikašev

z ogrskim kraljem Kolomanom iz l. 1103 o pridružitvi Hrvaške Ogrskemu pod istim kraljem, temveč tudi šest stoletij pozneje (1712) povsem samostojni sklep hrvaških stanov glede ženskega prestolonasledstva, ako izkazuje možna vrsta Habsburžanov.

Na ozemlju ogrske kraljevine sta izvrševala zakonodajno oblast kralj in državni zbor. Z razpadom avstro-ogrskemu monarhije pa ni prenehala realna unija med ogrsko državo in avstrijskim cesarstvom, na Ogrskem je preostala tudi kraljevska oblast; kralja, ki je bil doslej izredno važen faktor zakonodajne in upravne oblasti, ni več bilo; nastale so zbog te nenadne vrzeli precej hude zmede. Po krašnem zelo radikalnem republikanskem medvladju in temu slediči komunistični proletarski diktaturi z delavskimi in kmetskimii sovjeti se v avgustu 1919 ogrska narodna vojska zavzela ogrsko deželo, v kolikor njeni območni deli se že niso priključili ostalim nasleštvnim državam stare rodovanske monarhije. Spoznamo sta se pod avstrijskega kralja, ki je bil do leta 1920 še na tečaju vzhodnoevropske, toda že l. 1920 je na temlju obče, tudi ženske obsegajoče in tajne volilne pravice izvoljena narodna skupščina izglasovala nekaj temeljni zakon o vzpostavitvi ustavnosti in o začasnih ureditvi vrhovne oblasti. Ta zakon izredno določa, da je Ogrsko še nadalje kraljevina, da pa dotlej, ko ni kralja, vrši kraljevske oblasti državni upravitelj; zakon tudi izreka, da je pravica habsburške dinastije do dednega nasledstva prenehala in da pravica voliti kralja zonet pripada ogrskemu narodu, a se bo prestol šele takrat zasedel, ko bodo mednarodne razmere dopuščale svobodno volitev.

Položaj državne uprave (kormany) je tem izvršenejši, ker mu gredo vsaj glede uprave vobče enake pravice kakor kralju, trajanje njegove funkcije časovno ni omejeno in velja glede njegove osebe in časti posebna kazenskoppravna zaščita. Važno so tudi določbe o morebitnem nasledniku in o namestovanju državnega upravitelja. Naslednika izvli državni zbor v skupni seji obeh domov ob navzočnosti najmanj treh petin članov z vsakega doma, med sejo udeleženci ne smejo zapustiti posele, voliti pa smejo ali enega izmed treh od bivšega državne upravitelja v tajni listini nasvetovanih oseb, pa tudi druge po zadostnem številu članov predlagane ogrske državljane.

Državni upravitelj sme za primer daljšee zadržanosti ali preoblenosti predlagati državnemu zboru tudi izvolitev namestnika, postopek je podoben onemu za volitev državnega upravitelja samega, toda izvolitev mora državni upravitelj še potrditi, izvoljeni namestnik pa ne pričee zooli na ustavo in blaginjo ogrske dežele marveč tudi še zvestobo državnemu upravitelju. Zadržanega upravitelja zastopa v vsem obsegu preoblenosti pa v onih zadevah, ki mu jih državni upravitelj odkaže. (Dalje.)

